

Kruidtuinlaan 50 bus 165
B - 1000 Brussel
T. +32 2 508 85 85
vraag@mi-is.be
www.mi-is.be

Aan de Voorzitter van het OCMW van Tielt-Winge
Tiensesteenweg 2
3390 TIELT-WINGE

Onderwerp: Geïntegreerd inspectieverslag POD MI

Dienst: Inspectiedienst POD MI

Datum:

Uw brief van:

Bijlage(n): 1

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: OCMW/RMID/2019

Betreft: Geïntegreerd inspectieverslag

Geachte Voorzitter,

Hierbij vindt u het verslag van de inspectie die plaatsvond in uw centrum op 24 januari 2019.

Dit inspectieverslag bestaat uit drie delen:

- Een algemene analyse over het verloop van de inspectie, de resultaten van de inspecties en de aanbevelingen
- Een bijlage per gecontroleerde materie met de verschillende boekhoudkundige tabellen en uitleg over de gevolgde procedure
- De controletabellen per begunstigde

Indien u vragen hebt over deze controle, kunt u contact opnemen met uw inspecteur via mi.inspect_office@mi-is.be.

Briefwisseling dient gericht te worden aan de Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie (POD MI), Dienst Inspectie, Finance Tower, Kruidtuinlaan 50 bus 165, 1000 Brussel.

I. INLEIDING

De missie van de POD Maatschappelijke integratie is de voorbereiding, uitvoering, evaluatie en opvolging van het federale beleid voor maatschappelijke integratie, waardoor ieders sociale grondrechten op duurzame wijze worden gegarandeerd.

De controles die door de inspectiedienst in de OCMW's worden uitgevoerd, passen in deze missie en gaan uit van de volgende visie:

- **Controle** op de toepassing van de federale wetgeving voor maatschappelijke integratie aan de hand van juridische, administratieve en financiële inspecties
- **Advies** aan de OCMW's over het wettelijk kader en de concrete toepassing van de regelgeving
- **Kennis:** door haar schakelfunctie tussen de administratie en de actoren op het terrein draagt de dienst inspectie bij tot de strategische voorbereiding van het beleid inzake maatschappelijke integratie.

Om deze opdracht tot een goed einde te brengen, stelt de inspectiedienst zich de volgende doelstellingen;

- Toezien op een uniforme en correcte toepassing van de wetgeving en reglementering aangaande de subsidies die de federale staat toekent aan de OCMW's.
- Houden van doelgerichte, uniforme en periodieke controles van de OCMW's op boekhoudkundig, administratief en juridisch vlak. Deze controles dragen bij tot de gelijke wettelijke behandeling van de gebruikers van de OCMW-diensten.
- Verzamelen van informatie om het beleid inzake maatschappelijke integratie en armoedebestrijding te optimaliseren.
- Uitbouwen van structurele en kwalitatieve relaties met de OCMW's (belangrijkste partners van de federale administratie) met het oog op een goede communicatie en een kwaliteitsvolle dienstverlening.
- Uitwisselen van informatie met de interne diensten van de POD MI.
- Meewerken aan het actieplan voor de strijd tegen de sociale fraude waartoe in 2011 door de Regering werd besloten.

Met deze controles wil de dienst inspectie de waarden van de POD MI verdedigen;

- Respect
- De kwaliteit van de dienstverlening en klantvriendelijkheid
- Gelijke kansen voor iedereen
- Diversiteit
- Openstaan voor verandering

De procedure voor de controles wordt toegelicht op de website van de POD MI (<http://www.mi-is.be/nl/tools-ocmw/handleiding>).

2. INSPECTIES

	Omschrijving	Jaar	Bijlage
1	Wet van 02/04/1965: controle van de medische kosten	Geen controle uitgevoerd	
2	Wet van 02/04/1965: boekhoudkundige controle	Geen controle uitgevoerd	
3	Recht op Maatschappelijke Integratie, Wet van 26/05/2002: controle van de sociale dossiers	2018	Bijlage 3: controle van de sociale dossiers, Wet van 26/05/2002
4	Recht op Maatschappelijke Integratie, Wet van 26/05/2012: boekhoudkundige controle	Geen controle uitgevoerd	
5	Stookoliefonds (verwarmingstoelage)	Geen controle uitgevoerd	
6	Fonds voor Participatie en Sociale Activering	Geen controle uitgevoerd	
7	Sociaal Fonds voor Gas en Elektriciteit	Geen controle uitgevoerd	
8	De behandeling van de knipperlichten	Geen controle uitgevoerd	
9	Recht op Maatschappelijke Integratie, Wet van 26/05/2002: controle van de GPMI toelagen	Geen controle uitgevoerd	

U vindt een gedetailleerde beschrijving van de uitgevoerde controles in de bijlagen van deze brief.

3. VOORBEREIDING EN VERLOOP VAN DE INSPECTIE

De per e-mail aan uw OCMW opgevraagde bewijsstukken waren aanwezig en van een goede kwaliteit zodat de controle vlot verliep.

De inspecteur heeft de controles in uitstekende werkomstandigheden kunnen uitvoeren.

Tevens wenst de inspecteur de uitstekende medewerking van uw personeelsleden te benadrukken. Zij beantwoordden alle gestelde vragen en hebben indien nodig bijkomende informatie verschaft.

Na de controle was er nog e-mailverkeer tussen de inspecteur en het OCMW aangaande het doorsturen van formulieren C bij beslissingen tot weigering van leefloonaanvragen.

4. VASTSTELLINGEN EN AANBEVELINGEN

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de vaststellingen en de aanbevelingen per gecontroleerde materie. In deze rooster wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste opmerkingen. Deze hebben betrekking op het naleven van

de regelgeving en/of de procedures en of goede praktijken. De gedetailleerde informatie per dossier vindt u in de controleroosters bijgevoegd bij het verslag.

De hieronder geformuleerde opmerkingen en aanbevelingen dienen in acht genomen te worden.

Recht op Maatschappelijke Integratie, controle van de sociale dossiers

Het algemene beeld dat uit de controle naar voren komt is zonder meer positief; er werd een zeer goede opvolging en begeleiding vastgesteld. De dossiers zijn degelijk samengesteld en doorgaans goed voorzien van de nodige stukken. De sociale verslaggeving is van hoge kwaliteit, net als het beslissingenbeheer. De procedure en de wetgeving worden over het algemeen goed gerespecteerd. De Inspectie moedigt het OCMW aan op de ingeslagen weg voort te gaan.

Dit gezegd zijnde zijn er nog enkele verbeterpunten, die hieronder worden opgesomd.

Aanvraag

Bij herzieningsbeslissingen is het niet nodig opnieuw een ontvangsbewijs af te leveren of een aanvraagformulier te laten invullen.

Sociaal onderzoek

Het OCMW gebruikt een goede template voor het sociaal verslag. Huisbezoeken worden stevast vermeld en de situatieschetsen zijn doorgaans uitgebreid en concreet. De verslagen zijn ook steeds gedateerd en ondertekend, en worden afgesloten met een concreet beslissingsvoorstel. In enkele dossiers hadden bepaalde aspecten wel nog meer uitdieping verdiend, met name dan wat de analyse van de bestaansmiddelen en het uitputten van de rechten betreft.

Vrijstelling werkbereidheid (om medische redenen)

Wanneer betrokkene om medische redenen wordt vrijgesteld van de werkbereidheidsvereiste, dan dient dit gestaafd te worden in het sociaal verslag en bevestigd door een medisch attest dat in het sociaal dossier voorhanden moet zijn. In één dossier kon dit attest niet aangetroffen worden. Voorts is het van belang dat de vrijstelling van de werkbereidheidsvereiste expliciet wordt vermeld in de beslissing en de kennisgevingsbrief, anders dan in twee dossiers het geval was.

Samenstelling dossiers/bewijsstukken

Hoewel de dossiers in de regel goed gestoffeerd waren, ontbraken in sommige dossiers enkele noodzakelijke stukken. Zo kon niet in elk dossier waarin dat nodig was, een bewijs van inschrijving van betrokkene bij de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdienst worden teruggevonden. Hetzelfde geldt voor het bewijs van de doorstorting van de kinderbijslag door de bijslagtrekkende aan de leefloonaanvrager ten aanzien van wie deze als bestaansmiddel wordt verrekend. In twee dossiers, vermeld in controletabel 3, worden nog documenten opgevraagd.

Beslissing en kennisgeving

In enkele kennisgevingsbrieven ontbrak de feitelijke en juridische motivering van de beslissing of was deze onvoldoende omstandig. In dit verband kan verwezen worden

naar artikel 21 § 2 RMI-Wet, volgens welke de beslissingen afdoende gemotiveerd dienen te zijn, en dit zowel *de jure* als *de facto*. Ook wordt aandacht gevraagd voor de verplichte vermeldingen in § 3, 4° van dat artikel (de inhoud van de artikelen 728 en 1017 van het Gerechtelijk Wetboek) alsook, bij terugvorderingsbeslissingen in geval van herziening met terugwerkende kracht, de vermeldingen opgesomd in artikel 25 § 2 RMI-Wet¹ en nog, bij kennisgeving aan de onderhoudsplichtige(n) van de beslissing tot verhaal (zie ook hieronder), de vermeldingen opgelijst in artikel 55 RMI-KB².

Voorts herinnert de Inspectie eraan dat de ter zake geldende wetgeving niet voorziet in 'uitstelbeslissingen' of 'beslissingen tot akteneming' doch slechts in beslissingen tot toekenning, weigering of herziening. Indien het OCMW over onvoldoende gegevens beschikt om een beslissing te kunnen nemen, bijvoorbeeld omdat het tijdstip van de aanvraag zich kort voor de Raad/het Comité situeert, dient in eerste instantie een weigeringsbeslissing te worden genomen (die met de nodige duiding ter kennis dient gebracht van de betrokkene). Bij een latere zitting kan dan wel worden toegekend vanaf de initiële datum van aanvraag.

Verhaal op de onderhoudsplichtige

De regeling betreffende het verhaal op de onderhoudsplichtige werd door het OCMW niet correct toegepast.

Wanneer het OCMW, op basis van een sociaal onderzoek naar de financiële toestand van de onderhoudsplichtige(n) en de familiale aspecten van de zaak, heeft beslist tot het uitoefenen van het verhaal, dient het binnen de acht dagen na deze beslissing een kopie ervan aan de onderhoudsplichtigen te sturen, met opname van een reeks verplichte vermeldingen (zie hierover reeds *supra*), waaronder de berekeningswijze van het teruggevorderde bedrag en de mogelijkheid voor de onderhoudsplichtige(n) om zelf een voorstel van onderhoudsbijdrage voor te leggen. In voorkomend geval moet het OCMW binnen een periode van 30 dagen na dat verzoek een nieuwe beslissing nemen, die aan de onderhoudsplichtige binnen de acht dagen moet worden medegedeeld.

In één van de gecontroleerde dossiers werd de beslissing tot uitoefening van het verhaal laattijdig betekend, bevatte deze notificatie niet de verplichte vermeldingen én droeg zij de onderhoudsplichtige ouders op de overeenkomstig de barema's vastgestelde bijdrage te storten aan hun dochter, tezamen met de kinderbijslag. Deze bijdrage werd dan vervolgens in mindering gebracht van het aan de dochter uit te

¹ Het gaat om de volgende vermeldingen:

- 1° de vaststelling dat er onverschuldigde bedragen zijn betaald;
- 2° het totale bedrag van wat onverschuldigd is betaald, alsmede de berekeningswijze ervan;
- 3° de inhoud en de referenties van de bepalingen in strijd waarmee de betalingen zijn gedaan;
- 4° de in aanmerking genomen verjaringstermijn;
- 5° de mogelijkheid voor het centrum om van de terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen af te zien en de procedure die hiervoor moet worden gevolgd;
- 6° de mogelijkheid om een met redenen omkleed voorstel van terugbetaling in schijven voor te leggen.

² Hier betreft het de volgende vermeldingen:

- 1° de wettelijke bepalingen waarop de terugvordering gebaseerd is;
- 2° de berekeningswijze van het teruggevorderde bedrag;
- 3° de mogelijkheid voor het centrum om van de terugvordering af te zien wegens billijkheidsredenen en de procedure die hiervoor moet worden gevolgd;
- 4° de mogelijkheid om een met redenen omkleed voorstel tot terugbetaling in schijven voor te leggen;
- 5° De mogelijkheid om een voorstel van onderhoudsbijdrage voor te leggen.

betalen leefloon. Deze gang van zaken is niet wettelijk. Het OCMW heeft geenszins de bevoegdheid om de onderhoudsplichtige(n) te verplichten tot betaling van een onderhoudsbijdrage. Behoudens het geval van een door de Raad/het Comité goedgekeurd voorstel vanwege de onderhoudsplichtige (zie hoger), dient het OCMW de tussenkomst krachtens een eigen recht terug te vorderen van de onderhoudsplichtige(n). Wanneer de begunstigde, zoals in dit geval, een student is met wie een GPMI werd afgesloten, hoeft het OCMW de teruggevorderde bedragen overigens niet over te maken aan de POD MI.

Om administratieve complicaties te vermijden, en omdat de ouders noch de dochter *in casu* financieel nadeel hebben geleden, hoeft het OCMW geen rechtzetting door te voeren. Wel vraagt de Inspectie het bewijs van de betaling van de onderhoudsbijdrage aan de dochter over te maken, conform de instructies in controletabel 3.

GPMI

De sociale balans ontbreekt soms of is onvoldoende uitgewerkt

De Omzendbrief van 12 oktober 2016 naar aanleiding van de Wet van 21 juli 2016 (geïntegreerd in de Algemene Omzendbrief RMI) vermeldt: “[h]et is belangrijk dat er in de periode voorafgaand aan het afsluiten van een GPMI de nodige tijd wordt geïnvesteerd in het opbouwen van een vertrouwensrelatie, zodat het GPMI zo nauw mogelijk aansluit bij de verwachtingen, de vaardigheden, de bekwaamheden en de behoeften van de gerechtigde.” Dit laatste moet tot uiting komen in de sociale balans, die het GPMI dus voorafgaat. Op basis van de sociale balans (hierbij aandacht hebbend voor verschillende levensdomeinen) zal de maatschappelijk assistent een duidelijke diagnose kunnen stellen van de sociale toestand van de gerechtigde en relevante actievoorstellen kunnen opstellen in het kader van een GPMI. De sociale balans zorgt er zodoende voor dat het daaruit voortvloeiende GPMI voldoende persoonlijke toetsen heeft en dat werk op maat kan afgeleverd worden. Op die manier staat de sociale balans garant voor de kwaliteit van de afgesloten GPMI’s.

Hoewel er in sommige dossiers een ‘sociale balans’ terug te vinden is, in de vorm van een sterdiagram en/of SWOT-onderzoek, is deze onvoldoende voldragen om als [‘analyse van de verwachtingen, vaardigheden, bekwaamheden en behoeften van de persoon’](#) te kunnen gelden. Een systematische analyse van alle voor betrokkene relevante levensdomeinen, die een duidelijke inkijk biedt in wat de betrokkene (niet) wil, (niet) kan en welke de obstakels zijn op zijn/haar pad, ontbreekt vooralsnog.

De Inspectie raadt het OCMW aan de sociale balans verder te ontwikkelen in het licht van voorgaande opmerkingen. Daarbij kan geput worden uit de informatie in de sociale verslagen, die zoals reeds gezegd doorgaans goede situatieschetsen bevatten. Het OCMW kan er ook voor opteren de sociale balans te integreren in het sociaal verslag, waarbij het dan aanbeveling verdient een specifieke rubriek te voorzien in het verslag dat het sluiten van het GPMI voorafgaat.

De GPMI’s zijn soms te weinig uitgewerkt en concreet

Inhoudelijk stelde de Inspectie vast dat de GPMI’s eerder algemeen zijn, t.t.z. niet voldoende toegespitst op de individuele situatie van de betrokkene. De engagementen van de partijen zijn soms vaag, te weinig concreet, vanzelfsprekend of met weinig meerwaarde. In meerdere GPMI’s zijn de afspraken ook niet ontdubbeld,

en treedt er dus een (ongewenste) vermenging op tussen de engagementen van de betrokkene en het OCMW. In enkele gevallen werden bovendien inconsistenties opgemerkt in de door betrokkene aangegane engagementen (bvb. 'inschrijven bij de VDAB' in een GPMI-student).

De Inspectie dringt er bij het OCMW op aan om de te ondernemen acties voldoende concreet te maken, daarbij voluit puttend uit de sociale balans. Desgevallend kunnen de actiepunten geprioriteerd worden en kan er een tijdschema aan verbonden worden. Zoals hierboven aangehaald zal het consequent voorafgaandelijk opmaken van een uitgewerkte sociale balans de kwaliteit van de GPMI's ongetwijfeld ten goede komen.

Tijdens de periode dat de bijzondere toelage wordt aangevraagd is het, in het licht van het behoud (en verlenging) ervan, van cruciaal belang dat er steeds een geldig GPMI is. Het OCMW dient hierop nauwlettend toe te zien, zeker wanneer het GPMI's afsluit die een vooraf bepaalde einddatum hebben. In één dossier, waarin het GPMI afliep en er niet meteen een nieuw GPMI klaar was, heeft dit de terugvordering van (een deel van) de bijzondere toelage tot gevolg.

Niet alle dossiers bevatten door de begunstigde ondertekende evaluaties

In meerdere dossiers met GPMI ontbreken een of meerdere evaluaties zoals voorzien in artikel 15 van het RMI-KB. Het GPMI dient minstens driemaal per jaar te worden geëvalueerd met de betrokkene, de maatschappelijk werker en eventueel derde partners, en dit minstens tweemaal tijdens een persoonlijk treffen. Deze evaluaties moeten geformaliseerd worden en aanwezig zijn in het dossier, ondertekend door de maatschappelijk assistent en de betrokkene. In de mate dat de dossiers blijk geven van een voldoende nauwe opvolging van de betrokkenen, kan de bijzondere toelage behouden blijven. Wel dringt de Inspectie erop aan dat in de toekomst geformaliseerde GPMI evaluaties in de zin van voornoemd artikel 15 voorzien worden in alle GPMI-dossiers, bij gebreke waarvan bij volgende inspecties tot terugvordering van de bijzondere toelage zal worden overgegaan.

5. DEBRIEFING EN ALGEMENE OPMERKINGEN

Evolutie ten opzichte van eerdere controles

De controle van de sociale dossiers RMI liet in het verleden algemeen een gunstig beeld zien. Tijdens deze controle werd dit beeld bevestigd.

Debriefing

De debriefing vond plaats in aanwezigheid van de directeur burgerzaken, welzijn, welvaart, zorg & opvang en de maatschappelijk assistenten en een trajectbegeleider van SACHA. De debriefing verliep in een goede sfeer, waarbij er ruimte was voor vraag en antwoord. Vanuit het OCMW werd duiding gegeven bij verscheidene gedane vaststellingen.

6. CONCLUSIE

De onderstaande tabellen geven een overzicht van de eventueel te weinig ontvangen toelagen en de te veel ontvangen toelagen.

Te weinig ontvangen toelagen

Controle	Gecontroleerde Periode	Eventueel te weinig ontvangen	Terugvorderings-procedure
Recht op Maatschappelijke Integratie, controle van de sociale dossiers	2018	Zie bijlage 3	Uit te voeren door uw diensten

Te veel ontvangen toelagen

Controle	Periode	Terugvordering	Terugvorderings-procedure	Terugvorderings-periode
Recht op Maatschappelijke Integratie, controle van de sociale dossiers	218	Cf. bijlage nr. 3	Door onze diensten	Op een van de volgende maandelijkse kostenstaten

Mag ik u verzoeken om uw akkoord binnen een termijn van 15 dagen volgend op de ontvangst van dit verslag te verzenden naar mi.inspect_office@mi-is.be

Als er geen antwoord volgt binnen de opgelegde termijn wordt dit beschouwd als een aanvaarding van de resultaten van de inspectie.

Met vriendelijke groeten,

Voor de Voorzitter van de POD Maatschappelijke Integratie:

Het diensthoofd Inspectie
Rudi CRIJNS

BIJLAGE 3
CONTROLE VAN DE DOSSIERS MET BETREKKING TOT DE WET VAN 26/05/2002
INZAKE HET RECHT OP MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE, OVEREENKOMSTIG ART 57
VAN HET KB VAN 11/07/2002 – JAAR 2018

De controle had betrekking op de volgende elementen:

- de analyse van de procedure die toegepast dient te worden in het kader van de wet van 26/05/2002;
- en de controle op de toepassing van de wetgeving op basis van een selectie van individuele dossiers.

I. ALGEMENE ANALYSE VAN DE PROCEDURE

Dit is de procedure die toegepast dient te worden in het kader van de wet:

- Inschrijving van de aanvragen in een register;
- Afleveren van een ontvangstbewijs;
- Opstellen van een aanvraagformulier;
- Aanwezigheid van bewijsstukken;
- Sociaal onderzoek van een maatschappelijk werker om na te gaan wat de situatie van de aanvrager is op het ogenblik van de indiening van de aanvraag;
- Beslissing van de Raad voor Maatschappelijk Welzijn binnen de 30 dagen volgend op de aanvraag + kennisgeving aan de betrokkene binnen de 8 dagen.

De inspecteur stelt vast dat, enkele opmerkingen niet te na gesproken, deze procedure op een correcte manier werd toegepast voor de gecontroleerde dossiers.

2. CONTROLE VAN INDIVIDUELE DOSSIERS OP BASIS VAN EEN STEEKPROEF

Tien individuele dossiers werden gecontroleerd. U vindt een gedetailleerde beschrijving van deze controle per begunstigde in controletabel 3.

3. CONCLUSIE

Uw centrum heeft de procedure met betrekking tot het recht op maatschappelijke integratie nageleefd en heeft de wetgeving voor de gecontroleerde sociale dossiers voor het overgrote deel op een correcte manier toegepast.

Niettemin wenst de Inspectie enkele opmerkingen en aanbevelingen te formuleren, dewelke opgenomen zijn in controletabel 3 alsook in deel I van dit verslag.

De inspecteur heeft nog bijkomende informatie nodig voor twee dossiers vermeld in controletabel 3. Deze informatie dient binnen de twee maanden na verzending van het rapport aan de inspecteur te worden gemaild.

Het dossier waarvoor een verbetering zal worden uitgevoerd door onze diensten is eveneens weergegeven in controletabel 3.